

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2011. május 4.

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM**

Útmutató az írásbeli vizsgafeladatok javításához

A dolgozatot a vizsgázó által használt színűtől eltérő színű tollal javítsa az alábbiak szerint!

1. Jó válasz	✓
2. Hiány(osság)	√ [—]
3. Nem tartozik szorosan a megoldáshoz	[]
4. Felesleges, értékelhetetlen rész (áthúzás)	_____
5. Súlyos hiba, tartalmi tévedés (aláhúzás)	_____
6. Értelmetlen szöveg, logikai problémák (aláhúzás)	~~~~~
7. Nyelvhelyesség (aláhúzás)	
8. Durva helyesírási hiba (aláhúzás)	=====

(Durva helyesírási hiba:

- a mássalhangzók időtartamának hibás jelölése,
- az összeolvadás, a hasonulás és a kiesés hibás írásmódja,
- kis- és nagy kezdőbetű tévesztése (pl. Római Birodalom, Széchenyi, napóleoni, németországi),
- igekötős igék hibás egybe-, illetve különírása,
- tagadószó egybeírása,
- az ly- j tévesztése.)

A feladatok alatt található téglalapok közül a bal oldaliban a feladatra adható maximális pontszám van, a jobb oldali téglalapba kell beírni a tanuló által elért összes/teljes pontszámot.

A feladatok egyes részeinek megoldásáért járó részpontszámokat is írja a dolgozat(ok)ra!

Csak a megoldási útmutatóban megadott/megfogalmazott válaszelemeket fogadja el, és az egyes feladatoknál feltüntetett pontozás szerint értékeljen! A megadott válaszelemektől eltérést lehetővé tevő feladatokra, feladatelemekre (pl. indoklás) és feladattípusokra a részletes megoldási útmutatóban külön utalás található.

I. A rövid feladatok javítása, értékelése

Értékelési alapelv, hogy a javítókulcsban szereplő válaszelemeket kell jó válaszként elfogadni.

Pontozás

Jó válasz/válaszelem:	0,5 vagy 1 pont (a megoldókulcsban feltüntetettek szerint)
Rossz válasz:	0 pont
Hiányzó válasz:	0 pont

Azokra a feladatelemekre lehet 0,5 pontot adni, amelyeket a javítókulcs külön is megjelöl.

A megoldókulcsban megadott pontszám egy-egy eleme már tovább nem bontható.

Az egyes feladatrészek pontjainak összesítése során kapott pontszámot nem kell kerekíteni, lehet pl. 3,5 pont.

A több válaszelemből álló feladatok pontozása:

- ha 2 pont adható, és két válaszelemet vár el a feladat, akkor minden egyes hibátlan válaszelemért 1–1 pont adható;
- ha 1 pont adható, és két válaszelemet vár el a feladat, akkor minden egyes hibátlan válaszelemért 0,5–0,5 pont adható.

A nem zárt végű feladatoknál (az indoklásoknál, szövegértelmezéseknél stb.) minden olyan megoldás elfogadható, amely tartalmilag megegyezik a megoldási útmutatóban szereplő válasszal. (Ezért ezeknél a feladatoknál a megoldások „Pl.”-val kezdődnek.)

Azoknál a feladatoknál, ahol több válaszelem közül kell a jó megoldást kiválasztani (pl. igaz-hamis), ott az összes válaszelem aláhúzása, megjelölése esetén a válasz nem értékelhető. Ha egy feladat meghatározza az elem(ek) számát, és a vizsgázó ennél többet ír, akkor a beírás sorrendjében kell értékelni.

A megoldásokért az előírt maximális pontot meghaladó „jutalompont” nem adható.

Hibás vagy hiányzó válaszelemek miatt pontot levonni nem szabad.

Ha az egyszerű, rövid feladatok összpontszáma egész szám, akkor nincs teendő, ha törtszám, akkor a matematika szabályai szerint egész számra kell kerekíteni (pl. 23,5 pont kerekítve 24 pont).

A **kerettantervekben** szereplő személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők.

A megoldásban szereplő javítókulcstól csak **különösen indokolt esetben lehet eltérni**. Az eltérések okát a javítónak külön szöveges magyarázattal kell indokolnia.

II. A szöveges feladatok javítása, értékelése

1. A feladatválasztás

Összesen **három** feladat értékelhető:

- egy **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy **magyar** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy **magyar** történelemre vonatkozó **hosszú** feladat.

A két magyar történelemre vonatkozó feladatnak **különböző korszakokra** kell vonatkoznia.

A feladatok értékelése a tanulók **hibás feladatválasztása esetén**

Ha *három feladatot oldott meg* a tanuló, de helytelenül választott a korszakok, a feladattípus stb. vonatkozásában, akkor

- azt a feladatát (vagy feladatait) kell figyelmen kívül hagyni, amelyekben a legkevesebb pontot érte el, így az összpontszám kiszámításánál a legkisebb pontveszteség éri;
- azt az egy (kettő) feladatát kell figyelembe venni, amely(ek) megfelel(nek) a választási szempontoknak, és amely(ek)ben a legtöbb pontot szerezte.

Ha a tanuló *háromnál több feladatba is belekezd*, de nem jelöli egyértelműen választását, és a megoldások között van három olyan feladat, amelyik megfelel a választási szabályoknak, akkor a legkisebb sorszámú megoldott feladattól indulva, a jó választás szabályai alapján emelkedő számsorrendben kell a feladatokat értékelni (pl. 13., 15., 18. vagy 14., 15., 18.).

Ha a tanuló *háromnál több feladatba is belekezd*, de nincs három olyan feladata, amely megfelel a választási szempontoknak, akkor azokat a feladatait kell figyelembe venni, amely(ek) megfelel(nek) a választási szempontoknak, és amely(ek)ben a legtöbb pontot szerezte.

Ha a vizsgázó *mindegyik feladatba belekezd*, és nem jelzi egyértelműen választását, akkor a vizsgaleírásnak megfelelően a **13., 15., 20.** feladatok megoldását kell értékelni.

2. A feladatok értékelése

A feladatok **értékelésében** a következő szempontok a meghatározók:

- a) **feladatmegértés,**
- b) **követelményeknek** (kompetenciák, tartalmak) való megfelelés,
- c) **megszerkesztettség, nyelvhelyesség.**

A szöveges feladatok értékelése a **javítókulcs** felhasználásával történik, amely tartalmazza a konkrét értékelési szempontokat és a műveleteket, valamint a hozzájuk rendelhető tartalmakat.

a) Útmutató a feladatmegértés pontozásához:

A feladatmegértés kapcsán a következő szempontokat kell figyelembe venni.

- A feladat (téma, korszak) azonosítása: a diák a megadott problémáról, témáról, korszakról ír-e?
- A témataartás, a lényeg kiemelése: lényegre törően, a feladatban felvetett problémára koncentrálnak-e?
- Tartalmi mélység, kifejtettség: megállapításai és következtetései mennyire összetettek, illetve relevánsak-e a probléma szempontjából?
- A műveleti sokszínűség és eredményesség: használja-e a megfelelő forrásokat, és tud-e lényeges megállapításokat, következtetéseket tenni?

A feladatok konkrét értékelésénél az első lépés annak eldöntése, hogy a **feladatmegértés**re adható 4 vagy 8 pontból elért-e a vizsgázó legalább 1 pontot. Ha nem, akkor a feladat összpontszáma csak 0 pont lehet.

A problémamegoldó (rövid) feladatoknál

4 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, a kifejtés arányos, logikus, lényegre törő. A források felhasználásával lényeges következtetéseket fogalmaz meg, a konkrét és az általános megállapítások aránya kiegyensúlyozott.

3 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, de a kifejtés aránytalan vagy nem lényegre törő.

2 pont akkor adható, ha a probléma megoldását csak részben dolgozta ki, és használta a forrásokat, de nem tesz lényegi megállapításokat.

1 pont akkor adható, ha legalább egy olyan megállapítást tesz, amely alapján igazolható, hogy a problémát megértette, de a kifejtés túlnyomó része nem a probléma értelmezésére vagy megoldására irányul.

0 pont akkor adható, ha nem érti meg, illetve teljes mértékben félreérti a feladatot, nem használta a forrásokat, megállapításai nem a probléma értelmezésére irányulnak.

Az elemző (hosszú) feladatoknál

7-8 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, a kifejtés arányos, logikus, lényegre törő. A források felhasználásával lényeges következtetéseket, megállapításokat fogalmaz meg, a konkrét és az általános megállapítások aránya kiegyensúlyozott.

4-6 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, de a kifejtés aránytalan vagy nem lényegre törő.

2-3 pont akkor adható, ha a probléma megoldását csak részben dolgozta ki, és használta a forrásokat, de nem tesz lényegi megállapításokat.

1 pont akkor adható, ha legalább egy olyan megállapítást tesz, amely alapján igazolható, hogy a problémát megértette, de a kifejtés túlnyomó része nem a probléma értelmezésére vagy megoldására irányul.

0 pont akkor adható, ha nem érti meg, illetve teljes mértékben félreérti a feladatot, nem használja a forrásokat, megállapításai nem a probléma értelmezésére irányulnak.

b) A műveletek és a tartalmi elemek pontozása

A javítókulcsban az egyes kompetenciák (pl. idő- és térbeli tájékozódás, források használata) alkalmazásához kapcsolódó műveleteket „M”-mel, a hozzájuk rendelhető tartalmi elemeket pedig „T”-vel jelöltük.

Szoros összefüggés van természetesen a két értékelési szempont között, hiszen a **műveletek csak a konkrét tartalmakon keresztül értelmezhetők és értékelhetők**.

Egy művelethez a problémamegoldó (rövid) feladatok esetében egy-két tartalom kapcsolódik, míg az elemző feladatokban – különösképpen az eseményeket alakító tényezők feltárásánál – több, kettő-három tartalmi elem is rendelődik.

Ha a javítókulcsban egy művelethez csak egy tartalmi elem kapcsolódik, akkor a javításban a műveletek és a tartalmak **pontszámának is meg kell egyeznie**. (Például: rövid feladatok esetében a *Tájékozódás térben és időben*, a *Szaknyelv alkalmazása* és a *Források használata* szempontokra, illetve hosszú feladatok esetében a *Tájékozódás térben és időben* és a *Szaknyelv alkalmazása* szempontokra csak 0 vagy 2 vagy 4 pont adható.)

Ha a javítókulcsban egy művelethez több tartalmi elem kapcsolódik, akkor a köztük lévő szoros összefüggés miatt **bizonyos pontszámok nem adhatók** (például: rövid feladatoknál az *Eseményeket alakító tényezők feltárása* szempontokra nem adható 1 és 4 pont, a hosszú feladatoknál a *Források használata* szempontokra nem adható 1 és 5 pont, az *Eseményeket alakító tényezők feltárása* szempontokra nem adható 1 és 6 pont).

Általános szabályként az egyes műveletek és az egyes tartalmak pontozásakor az alábbiakat kell érvényesíteni.

A „Műveletek” (M) pontozása

2 pont akkor adható, ha a hozzá tartozó, a vizsgázó által elért tartalmi pontszám magas (az elérhető maximális tartalmi pontszám több mint 50%-a).

1 pont akkor adható, ha a tartalmi pontszámokból a vizsgázó legalább 1 pontot elért, és a válasz nem tartalmaz durva hibát (téves adatot, megállapítást).

0 pont akkor adható, ha a vizsgázó a tartalmi elemekre nem szerzett pontot, és a válasza súlyos tévedést tartalmaz.

A tartalmi elemeknél szereplő példák (Pl.) azt jelzik, hogy mely tartalmak fogadhatók el jó válaszként. **A tartalmi válaszelemek általában két részből állnak:** idő- és térmeghatározás; általános és konkrét fogalomhasználat; felsorolás (rögzítés, bemutatás) és következtetés (megállapítás). Ez a pontozásnál azt jelenti, hogy ha csak az egyik elemet tartalmazza a válasz, akkor 1 pontot, ha mindkettőt, akkor 2 pontot lehet adni. Természetesen a tartalmi válaszelemeknél – különösképpen a felsorolásoknál és következtetésekénél – másfajta jó kombináció is elfogadható, mint amit a javítókulcs tartalmaz! A javítókulcsban néhány tartalmi elemnél a „vagy” szóval elválasztva több jó válaszlehetőség is szerepel, mindez nem zárja ki, hogy más jó tartalmi elemeket is elfogadjon az értékelő.

A „Tartalmi elemek” (T) pontozása

2 pont akkor adható, ha a válasz megfelelő mennyiségű helyes adatot tartalmaz, az elemzés jó színvonalon hivatkozik a forrásokra (szerzőre, szándékokra, körülményekre stb.), valamint többféle jellemző, tipikus okot, következményt fogalmaz meg, és/vagy említ az eseményekhez kapcsolódó történelmi személyiségeket.

1 pont akkor adható, ha kevés és nem lényeges, nem a legjellemzőbb adatot, következtetést, megállapítást tartalmaz az elemzés.

0 pont akkor adható, ha nincsenek adatok, összefüggések, vagy ha teljesen hibás megállapítások vannak a megoldásban.

c) A „Megszerkesztettség, nyelvhelyesség” pontozása

A problémamegoldó (rövid) feladatoknál

2 pont akkor adható, ha a fogalmazás értelmes mondatokból álló, szerkesztett szöveg, melyben nincsenek durva helyesírási hibák.

1 pont akkor adható, ha több nyelvhelyességi és több durva helyesírási hiba van benne.

0 pont akkor adható, ha a megoldás csupán szavakból álló vázlat, nincsenek benne összefüggő mondatok.

Az elemző (hosszú) feladatoknál

7-8 pont akkor adható, ha a fogalmazás értelmes mondatokból álló, koherens, szerkesztett szöveg, felépítése logikus, arányosan igazodik a tartalmi kifejtéshez, megállapításai árnyaltak, több szempontúak, és nem tartalmaz nyelvtani vagy helyesírási hibát.

4-6 pont akkor adható, ha a szöveg értelmes mondatokból áll, de aránytalanul szerkesztett, vagy néhány megállapítása leegyszerűsített, egysíkú, kisebb nyelvhelyességi hibákat tartalmaz.

2-3 pont akkor adható, ha a szöveg értelmes mondatokból áll, de a szöveg rosszul szerkesztett, aránytalan, hiányos (pl. a bevezetés, tárgyalás, befejezés közül valamelyik hiányzik). A szöveg megállapításai leegyszerűsítettek, egysíkúak, nyelvhelyességi hibákat tartalmaznak.

1 pont akkor adható, ha a válasz mondatokból áll, de a mondatok között alig van (tartalmi vagy nyelvi) összefüggés, és súlyos nyelvhelyességi és helyesírási hibákat tartalmaz.

0 pont akkor adható, ha a válasz vázaltszerű, csupán szavakból áll.

3. A szöveges feladatok terjedelme

Fontos szövegalkotási kompetencia, hogy a vizsgázó a gondolatait az előre meghatározott terjedelem keretei között fejtse ki. Indokolt esetben a kipontozott helyen megkezdett gondolat a lap üres helyein befejezhető, és ez a válaszelem is értékelhető. Ez a rövid feladatoknál kb. 2-3 sort, hosszú feladatoknál kb. 4-5 sort jelent.

4. A szöveges feladatok értékelésének javasolt menete

1. Tanulmányozza át a feladatok javítókulcsait!
2. Tekintse át az értékelési szempontsor mintáját!
3. Ellenőrizze a vizsgázó feladatválasztásait!
4. Legalább kétszer olvassa el a tanuló dolgozatát!
5. A javítókulcs elemei szerint állapítsa meg az egyes szempontok szerint elért pontszámot!
6. Állapítsa meg az összpontszámot, és az osztószám **(2)** segítségével számítsa át vizsgaponttá!
7. A vizsgapontokat feladatonként **ne kerekítse!**
8. **Számítsa ki a három esszéfeladatban elért összesített vizsgapontszámot! Ha ez az összpontszám egész szám, akkor nincs teendő, ha törtszám, akkor a matematika szabályai szerint egész számra kell kerekíteni (pl. 23,5 pont kerekítve 24 pont).**

III. A feladatlap összpontszámának megállapítása

Adja össze az I. és a II. összetevőben elért pontszámokat!

Táblázatok a feladatok értékeléséhez, pontozásához

Rövid választ igénylő feladat

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	OSZTÓSZÁM 2	
Vizsgapont	12	

Hosszú választ igénylő feladat

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	OSZTÓSZÁM 2	
Vizsgapont	21	

I. RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK
1. Pannónia (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

Leírás	Kép
A)	4
B)	5
C)	1
D)	2

2. Középkori mezőgazdaság (Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)

- a) A
- b) C
- c) X
- d) X
- e) B
- f) C

3. Tatárjárás (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

- a) a birtokok visszavétele
- b) A
- c) 2.

4. Ellenreformáció (Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)**a) (Soronként 0,5 pont.)**

- 1. X
- 2. C
- 3. A
- 4. B

b) (Elemenként 0,5 pont.)

A stílus neve: barokk

A kép betűjele: A

5. Magyarország újranepezése (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

Állítás	Igaz	Hamis
a) A belső vándorlás fő iránya a sűrűbben lakott peremterületek felől a ritkábban lakott belső országrészek felé mutatott.	X	
b) A románság csak a szervezett betelepülésben vett részt, belső vándorlásuk nem volt jellemző.		X
c) A nemzetiségek bevándorlása következtében a magyarság „csonka társadalmat” alkotott, vagyis hiányzott a vezető társadalmi rétege.		X
d) A polgárság többsége német származású volt.	X	

6. USA alkotmánya (Összesen 4 pont.)**a) (Elemenként 0,5 pont.)**

törvényhozó hatalom: kongresszus

végrehajtó hatalom: elnök

b) (1 pont)

a hatalmi ágakat szétválasztják *vagy* a hatalmi ágak egymást kölcsönösen ellenőrzik *vagy* népfelség elve érvényesül *vagy* népképviselő elve érvényesül (*Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.*)

c) (Elemenként 1 pont.)

1. (George) Washington
2. (Thomas) Jefferson

7. Áprilisi törvények (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) (független) felelős kormány *vagy* minisztérium
- b) sajtószabadság *vagy* cenzúra eltörlése
- c) nemzetőrség *vagy* nemzeti őrsereg
- d) jobbágyfelszabadítás *vagy* úrbéri viszonyok eltörlése
(Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.)

8. Holokauszt (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) 3.
- b) 2.
- c) 4.
- d) 1.

9. Földreform (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) 2.
- b) 1.
- c) 2.
- d) 1.

10. Kisebbségi magyarság (Soronként 1 pont, összesen 4 pont.)

	Szlovákia (Csehszlovákia)	Románia
a)	1.	2.
b)	2.	1.
c)	2.	1.
d)	1.	2.

11. Harmadik világ (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

- a) menekülés a fejlett országokba, erősödő migráció (elvándorlás)
- b) csökkenő átlagéletkor, iskolák alacsony száma
- c) élelmiszerhiány, segélyezés
- d) gyors urbanizáció, nyomornegyedek

12. Emberi és állampolgári jogok (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

emberi jog	állampolgári jog	állampolgári kötelesség
1, 3, 5, 7	2, 6	4, 8

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

13. A gótikus építészet

(rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó a gótikus építészet jellemző sajátosságait mutatja be, és feltárja a technikai hátteret is. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggésekre utal (pl. milyen tényezők tették lehetővé az újításokat).	0–4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó elhelyezi a történelmi eseményeket térben és időben. T Pl. rögzíti, hogy a gótika a XII. századtól (a XIV. századig) meghatározó stílus volt, és megállapítja, hogy Európa jelentős részén elterjedt.	0–4
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. művészet, stílus, építészet, gótika, céh.	0–4
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Pl. rögzíti a gótikus építészet fő technikai újításait (pl. pillérek és támpillérek), és megállapítja, hogy ezek tették lehetővé a magas, vékony falak megépítését <i>vagy</i> nagyobb ablakokat tudtak kialakítani.	0–4
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó feltárja az építészeti újítások hatásait és értelmezi azok ipari/technikai hátterét. T Pl. rögzíti a gótikus építészet egyéb újításait (pl. keresztboltozatos vagy bordás födémek) <i>vagy</i> összeveti az újításokat a román építészet jellemzőivel (vastag helyett vékony magas falak; lőrészerű, kis ablakok helyett nagy üvegablakok), és megállapítja, hogy ezek kialakításához nagy szakértelemre volt szükség <i>vagy</i> új eszközöket kellett használni <i>vagy</i> ezekkel fejeződhetett ki az Istenhez való vágyakozás. T Pl. rögzíti, hogy a nagyszabású építkezések feltétele a komoly technikai fejlődés volt, és megállapítja, hogy ezért gyakorlott, nagy tudású mesterekre volt szükség <i>vagy</i> a kézműves/céhes ipar magas szintet ért el <i>vagy</i> a technikai újításokat később máshol is alkalmazni kezdték.	0–6
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

14. A nemzetiszocialista állam**(rövid)**

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a német társadalom feletti ellenőrzés eszközeit mutatja be. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggésekre utal (pl. a náci állam az emberek magánéletét is irányítani akarta).	0–4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó elhelyezi a történelmi eseményeket térben és időben. T Pl. rögzíti, hogy Németországban a nácik 1933-ban kerültek hatalomra.	0–4
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. párt, totális diktatúra, nemzetiszocializmus, propaganda.	0–4
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Pl. rögzíti, hogy az állam jogot formált az emberi és polgári szabadságjogok tágran értelmezett korlátozására, és megállapítja, hogy ezzel a lakosság totális ellenőrzésére nyílt lehetőség <i>vagy</i> rögzíti, hogy az állam a német nép új közösségét hirdette meg, és megállapítja, hogy ezzel erősíteni akarták a nép és az állam egységét <i>vagy</i> ebből bizonyos csoportokat (pl. a zsidókat) kizártak.	0–4
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja a társadalom ellenőrzésének eszközeit és feltárja a náci célokat. T Pl. rögzíti, hogy Németországban 1933 után diktatúra jött létre, és megállapítja, hogy ezt erőszakszervezetek (pl. SS, Gestapo) segítségével működtették <i>vagy</i> ez a jogállam felszámolásával, az emberi jogok megsértésével járt együtt <i>vagy</i> a diktatúra az élet minden területére (a magánéletre és a munka világára is) kiterjedt. T Pl. rögzíti, hogy a társadalom feletti ellenőrzés fontos eszköze volt a propaganda is, és megállapítja, hogy a diktatúra ezzel igyekezett pozitív képet kialakítani magáról (pl. népközösség, egység és családi harmónia hangsúlyozása, fejlődés ígérete) <i>vagy</i> Hitlernek sikerült a német társadalom nagy részét a náci célok szolgálatába állítania.	0–6
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

15. A reformáció kulturális hatásai**(rövid)**

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a reformáció kulturális hatásait mutatja be. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggésekre utal (pl. a reformáció a magyar nyelvű írásbeliség virágzását eredményezte).	0–4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó elhelyezi a történelmi eseményeket térben és időben. T Pl. rögzíti, hogy a XVI. század végére a reformáció irányzatai elterjedtek Magyarországon.	0–4
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. reformáció, protestáns, kultúra, bibliafordítás.	0–4
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Pl. rögzíti, hogy a nyomdász az olvasás és írás fontosságára hívja fel a figyelmet, és megállapítja, hogy a kulturális elmaradottság felszámolásához iskolákra van szükség.	0–4
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó feltárja a reformációhoz köthető kulturális fellendülést és bemutatja annak hatásait. T Pl. rögzíti, hogy a reformáció nagy hangsúlyt helyezett az oktatásra, és megállapítja, hogy a protestáns felekezetek sorra alapították alap- és középfokú iskoláikat (és nyomdáikat) <i>vagy</i> ebben hitük terjesztésének eszközét is látták <i>vagy</i> híres iskoláik (pl. Debrecenben, Sárospatakon) az egész országból vonzották a tehetséges diákokat. T Pl. rögzíti, hogy az anyanyelv széles körű használata (a nagyobb nyilvánosságban és az írásbeliségben) ebben az időszakban kezdődött el, és megállapítja, hogy ez is hozzájárult az ország szellemi életének felvirágzásához <i>vagy</i> az anyanyelv összetartó kapocs lett a részekre szakított országban <i>vagy</i> megszülettek az első (teljes) bibliafordítások.	0–6
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

16. Hunyadi Mátyás jövedelmei

(hosszú)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően Hunyadi Mátyás bevételének és kiadásainak rendszerét mutatja be. A válasz lényegre törően mutatja be az uralkodói bevételek rendszerében bekövetkező változásokat. Az elemzés feltárja, milyen főbb kiadásokra fordította az uralkodó a bevételeket. A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi és összehasonlítja a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.	0-8
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó elhelyezi a történelmi eseményeket térben és időben. T Pl.: rögzíti, hogy Hunyadi Mátyás 1458–1490 között uralkodott, és ebben az időszakban a Magyar Királyság Kelet-Közép-Európa meghatározó államává vált.	0-4
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. állam, adó, gazdaság, bevétel, kiadás; harmincad, füstpénz, rendkívüli hadiadó, fekete sereg, végvári rendszer.	0-4
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Pl. rögzíti Mátyás bevételeinek forrását (jobbágyi adók, regálék, birtokok jövedelme stb.), és megállapítja, hogy túlsúlyba kerültek az adóbevételek <i>vagy</i> az ún. regáléjövödelmek és a királyi birtokból származó bevételek jelentősége csökkent. T Pl. rögzíti Mátyás (ún. fekete) seregének „rendjeit” <i>vagy</i> azok zsoldjának mértékét, és megállapítja, hogy ezek fenntartása jelentős összeget emésztett fel <i>vagy</i> az állandó zsoldossereg fenntartása miatt is szüksége volt a megnövelt bevételi forrásokra. T Pl. rögzíti, hogy Mátyás növelni akarta a bevételeit, és megállapítja, hogy ezért rendszeresen (akár évente többször is) beszedte az ún. rendkívüli adót.	0-8
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja Mátyás bevételeinek és kiadásainak rendszerét, és feltárja a király bevételnövelő intézkedéseit. T Pl. rögzíti a bevételek összetételében és összegében a korábbi időszakokhoz képest bekövetkező változásokat (regálék eredményes „behajtása” <i>vagy</i> mentességek felszámolása stb.), és megállapítja, hogy a főleg pénzben szedett bevételek feltétele volt az árutermelés, pénzgazdálkodás fejlődése <i>vagy</i> a központosított állam eredményesen szedte be az adókat. T Pl. rögzíti az adókat érintő egyéb reformokat (a	0-10

	harmincadot koronavámra, a kapudót pedig füstpénzre változtatta), és megállapítja, hogy a névváltoztatásokkal megszüntette az elődei által adományozott mentességeket <i>vagy</i> főleg az utóbbival növelte az adózók körét <i>vagy</i> intézkedései elégedetlenséget váltottak ki az érintettekben. T Pl. rögzíti Mátyás kiadásainak jelentős tételeit (zsoldoshadsereg mellett udvartartás, építkezések <i>vagy</i> művészetpártolás, könyvtár), és megállapítja, hogy mindezekhez szükség volt a megnövekedett bevételekre <i>vagy</i> a kortársak és az utókor is bírálta a királyt. T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival alátámasztja, kiegészíti elemzését.	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek. Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja. A vizsgázó megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-8
A feladatban elérhető összpontszám		42
Elérhető vizsgapontszám		21

17. A 12 pont

(rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a nemzeti eszme megjelenését mutatja be a forradalom követeléseiben. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. nemzeti intézmények, nemzeti egység, vallási és rendi különbségek eltörlése – nacionalizmus).	0-4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó elhelyezi a történelmi eseményeket térben és időben. T Megemlíti, hogy a forradalom 1848. március 15-én tört ki Pesten <i>vagy</i> a tárgyalt időszakban Magyarország a Habsburg Birodalom része volt.	0-4
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. forradalom, nacionalizmus, jobbágyfelszabadítás, nemzetőrség, márciusi ifjak, közteherviselés, Erdély.	0-4
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Pl. rögzít legalább két, a forradalmárok által követelt nemzeti intézményt (kormány, Nemzeti Bank, hadsereg/nemzetőrség), és megállapítja, hogy ez az	0-4

	önálló nemzetállam megteremtésének igényét jelzi <i>vagy</i> rögzíti, hogy a forradalmárok Magyarország és Erdély egyesítését követelték, és megállapítja, hogy ezzel a nemzet területi egységét követelték, <i>vagy</i> rögzíti, hogy a forradalmárok a rendi és vallási különbségek eltörlését követelték (pl. jobbágyszabadítás, közteherviselés), és megállapítja, hogy ezzel akarták megteremteni a jogilag egységes nemzetet.	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja a nemzeti eszme megjelenését a forradalom követeléseiben és megállapítja céljait. T Pl. rögzíti, hogy a XIX. század egyik jelentős eszméje a nacionalizmus (nemzeti eszme) volt, és megállapítja, hogy a magyar forradalom nemzeti célokat is kitűzött (valamelyik nemzeti cél megállapítása: területi egység <i>vagy</i> jogilag egységes nemzet <i>vagy</i> nemzetállami intézmények). T Pl. rögzíti, hogy a 12 pont az 1848-as magyar forradalom követeléseit foglalta össze, és megállapítja, hogy liberális és nemzeti követeléseket is tartalmaz <i>vagy</i> a márciusi ifjak fogalmazták meg <i>vagy</i> ez egybecsengett az országgyűlési reformellenzék céljaival <i>vagy</i> ezek hasonlóak más forradalmak céljaihoz (utalás a népek tavaszára).	0–6
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

18. Jobbágyszabadítás**(hosszú)**

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a jobbágyszabadításra vonatkozó reformkori elképzeléseket ismerteti. A válasz lényegre törően mutatja be az önkéntes, majd a kötelező örökváltságra vonatkozó elképzeléseket. Az elemzés feltárja az elképzelések közti különbséget, és a változás okait. A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.	0-8
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó elhelyezi a történelmi eseményeket térben és időben. T Megemlíti, hogy a reformkornak a magyar történelem 1830 (1825) és 1848 közötti korszakát nevezzük. A tárgyalt időszakban Magyarország a Habsburg Birodalom része volt.	0-4

Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. jobbágyság, nemesség, úrbér, jobbágytelek, reformkor, örökváltság, polgári átalakulás, reform, érdekegyesítés, jobbágyfelszabadítás	0-4
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Pl. rögzíti Kőlcsey beszédének valamelyik meghatározó elemét (pl. parasztság jóindulatának megnyerése <i>vagy</i> szabadság és tulajdon a jobbágyoknak), és megállapítja, milyen cél érdekében fogalmazott így (pl. érdekegyesítés <i>vagy</i> örökváltság). T Pl. rögzíti Kossuth beszédének valamelyik meghatározó elemét (elégtelen az önkéntes örökváltság <i>vagy</i> lassú a reformok menete <i>vagy</i> jobbágyfelszabadítás nélkül elképzelhetetlen az érdekegyesítés), és megállapítja, hogy Kossuth radikálisabb megoldást javasol (kötelező örökváltság) <i>vagy</i> megállapítja Kossuth álláspontjának okát (pl. a jobbágyak nem volt pénze megváltani magát). T Pl. rögzíti, hogy az Ellenzéki Nyilatkozat kötelező örökváltságot követel állami kártalanítással, és megállapítja, hogy a radikálisabb javaslat vált az ellenzék programjává <i>vagy</i> a követelés 1848 áprilisában emelkedett törvényerőre.	0-8
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja a jobbágyfelszabadításra vonatkozó elképzeléseket és feltárja a köztük lévő különbségeket. T Pl. rögzíti, hogy a XIX. század elején Magyarországon még fennállt a jobbágyrendszer, és megállapítja, hogy ez miért volt problematikus (pl. gazdaságilag nem volt hatékony <i>vagy</i> ellentétben állt a kor eszméivel <i>vagy</i> akadályozta az érdekegyesítést). T Pl. rögzíti, hogy az első elképzelés az önkéntes örökváltság volt, és megállapítja, hogy ennek alapján a jobbágy megváltást fizetett volna, amiért telkének szabad tulajdonosává válhatott <i>vagy</i> ez a gyakorlatban a jobbágyok szegénysége miatt nem működött <i>vagy</i> ezt az ellenzéki többség megszavazta, de az udvar egy ideig megakadályozta bevezetését. T Pl. rögzíti, hogy a későbbi javaslat a kötelező örökváltság volt, és megállapítja, hogy ez azonnal lehetővé tette volna a jobbágyfelszabadítást <i>vagy</i> a megváltás összegét az állam fizette volna a földesuraknak (állami kártalanítás) <i>vagy</i> ezt az elképzelést a forradalom eredményeként törvénybe iktatták. T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	0-10

Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek. Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja. A vizsgázó megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-8
A feladatban elérhető összpontszám		42
Elérhető vizsgapontszám		21

19. Kádár-korszak**(rövid)**

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a Kádár-rendszer elveinek és gyakorlatának ellentmondásait mutatja be. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. egyenlőség elve és kiváltságok gyakorlata <i>vagy</i> munka becsülete és alacsony fizetések).	0-4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó elhelyezi a történelmi eseményeket térben és időben. T Rögzíti, hogy a Kádár-kor 1956 és 1989 között volt Magyarországon <i>vagy</i> Magyarország a szovjet blokk része volt.	0-4
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. egyenlőség, kommunizmus, szocializmus, államosítás.	0-4
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Pl. rögzíti, hogy a politikai elit életszínvonala magas volt, és megállapítja, hogy ez ellentétben állt a meghirdetett egyenlőséggel <i>vagy</i> rögzíti, hogy az értelmiség fizetése alacsony volt, és megállapítja az ebből következő zavarokat (pl. nem tette érdekeltté az embereket a tanulásban <i>vagy</i> ezért néhányan kisvállalkozásokat üzemeltettek) <i>vagy</i> rögzíti, hogy a Kádár-kor végén mód volt magánvállalkozások indítására, és megállapítja ennek ellentmondásait (pl. ellentétben állt a szocializmus építésének tervével <i>vagy</i> a tervgazdaság működési zavarait mutatta).	0-4
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja a Kádár-rendszer elveit és gyakorlatát és rávilágít a köztük feszülő ellentmondásra. T Pl. rögzíti a Kádár-kor valamelyik lényeges meghirdetett célját (pl. a kommunista társadalom felépítése <i>vagy</i> az emberek egyenlősége <i>vagy</i> a köztulajdon és a tervgazdaság fölénye), és megállapítja a gyakorlatban meg-	0-6

	jelenő ellentmondások valamelyikét (pl. a valóságban kialakult a kiváltságos pártelit <i>vagy</i> engedélyezték a magánvállalkozásokat <i>vagy</i> a puha diktatúra nem érvényesítette az elvi szigort). T Pl. rögzíti, hogy a Kádár-korban enyhült a hatalom elnyomó jellege, és megállapítja, hogy ennek jele a rendszert kritizáló viccek megjelenése <i>vagy</i> rögzíti, hogy a Kádár-korban egyre nőtt a különbség az elvek és a gyakorlat között, és megállapítja, hogy ez a rendszer válságát bizonyította.	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

20. Rendszerváltás**(hosszú)**

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a rendszerváltással bekövetkezett fordulat közjogi vonatkozásait ismerteti. A válasz lényegre törően mutatja be az Alkotmány módosítását. Az elemzés feltárja, hogy megváltozott az államforma (népköztársaság/köztársaság), az alkotmányos berendezkedés (diktatúra/demokrácia) és érvényesültek az emberi jogok. A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.	0-8
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó elhelyezi a történelmi eseményeket térben és időben. T Megállapítja, hogy a rendszerváltás Magyarországon 1989-90-ben következett be, és hogy Magyarország a rendszerváltás előtt a szovjet blokk része volt.	0-4
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. alkotmány, politika, párt, diktatúra, demokrácia, emberi jogok, államforma, köztársaság, pártállam, szocializmus.	0-4
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Pl. rögzíti, hogy Magyarország a rendszerváltás előtt népköztársaság volt, majd utána köztársaság lett, és megállapítja, hogy az elnevezés változása a demokratikus fordulatra utal <i>vagy</i> a rendszerváltás előtt kommunista/szocialista diktatúra volt Magyarországon, míg 1989-ben demokrácia jött létre.	0-8

	T Pl. rögzíti, hogy a rendszerváltás előtt a dolgozó népet nevezte meg az Alkotmány a hatalom forrásának, míg 1989-ben a népet, és megállapítja, hogy a rendszerváltás utáni Alkotmány ideológiailag már nem elkötelezett <i>vagy</i> az Alkotmány tiltja a visszarendeződést (erőszakos hatalomgyakorlást). T Pl. rögzíti, hogy mindkét Alkotmány védeni ígéri az emberi jogokat, de megállapítja, hogy az alkotmányos előírások a rendszerváltás előtt valójában nem (vagy csak részben) érvényesültek.	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgáló bemutatja a rendszerváltás alkotmányos fordulatát és feltárja ennek következményeit. T Pl. rögzíti, hogy a rendszerváltás Magyarországon politikai fordulatot jelentett, és megállapítja ennek valamely összetevőjét (pl. demokrácia kiépülése <i>vagy</i> jogállam megteremtése <i>vagy</i> a függetlenség helyreállítása <i>vagy</i> a köztársaság kikiáltása, mint szimbolikus fordulópon). T Pl. rögzíti, hogy a rendszerváltással Magyarország egypárti diktatúrából többpárti demokráciává alakult, és megállapítja, hogy az Alkotmány biztosítja a demokrácia működésének kereteit (pl. politikai intézmények). T Pl. rögzíti, hogy a diktatúra hamis képet festett magáról (pl. „népi demokrácia”, emberi jogok fikciója), és megállapítja, hogy a jogállamiságot és a demokráciát a jogok valódi érvényesülése jelenti <i>vagy</i> a rendszerváltás előtti Alkotmány ideológiai célokat szolgált. T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	0-10
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek. Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja. A vizsgáló megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-8
A feladatban elérhető összpontszám		42
Elérhető vizsgapontszám		21